

Trotzig

*Ulf Trotzigs utställning på Läns museet Västernorrland
2003-10-04 - 2003-11-30*

Ur förödande brand och aska och den tidigare utställningen Eld stiger nu, som fågeln Fenix, nya möjligheter fram på Läns museet Västernorrland. Ett glädjefyllt ljus möter oss. Fram till den 30 november visar Ulf Trotzig där målningar, grafik och teckningar, verk vilka laddar museet stora och vackra utställningshall med en livsbejakande kraft. Aldrig har väl det rummet visats upp sina väldiga möjligheter som nu.

Här får vi ta del av en enskild konstnär, en individs förhållande till livet, och hans försök att lyssna in tillvaron, genom trädens tilltal, vindens tilltal, tilltal från förr, tilltal från just nu. Det är detta lyhörda förhållande till vår värld som han erbjuder också oss att öva.

Utställning är naturligtvis en stor "händelse", inte minst för Läns museet Västernorrland, men för konstnären och för oss besökare är det inte bara en "händelse", utan framför allt ett tilltal, ett tilltal för ett samtal om aningar som bara kan formuleras i bild och om det som berör oss på djupet.

Om Ulf Trotzigs bilder påminner om något annat, så är det poesi. Poesi behöver man inte förstå, i vanlig mening. Den bara finns som en möjlighet.

När jag har gått omkring bland verken, har jag känt bildernas tilltal till just mig. Det kanske inte är de tilltal som konstnären tänk sig, men de är ändå möjliga, nu som mina egna hemligheter. Så är det när bildspråket når fram. Jag menar inte att jag sett några "förklaringar", som om bilderna skulle vara rebusar, utan att jag har nåtts av vad vi kan se i det tysta ordlösa språket som uttrycks med bild.

Vid några visningar under utställningstiden kommer jag och chefen för Kristianstads konsthall att låta lite på förlåten till våra personliga förhållanden till Ulf Trotzigs bilder. Thomas Kjellgren är en av dem som skrivit en av artiklarna i den mycket välgjorda och intressanta utställningskatalogen tillsammans med bl.a. konstnären Mats Caldeborg och chefen för konstmuseet i Kamakura i Japan, där Ulf ställde ut med en stor retrospektiv utställning år 2000.

På hallens väggar hänger det vi brukar kalla Konst, ytor med färgstråk, som på ett märkligt sätt appellerar till något inom oss.

Självklart har Ulf Trotzig, med ålderns rätt och utifrån sina erfarenheter, valt traditionella uttrycksmedel: olja, akryl, grafik, kol och blyerts. Vad annat skulle ha varit möjligt om man, som Ulf Trotzig, låtit sin hand med penna och pensel forma bilder sedan barnåren under 20- och 30-talen, skolats sig på Valand i Göteborg på 40-talet och tagit starka intryck av läraren Endre Nemes och hans förhållande till det då moderna - Modernismen. Den kraft som gjorde uppror mot det då gamla, inklusive impressionismen. Konstnärerna frigjorde sig då från alla krav, utom de egna. Man ville slinka ur dåtidens kurators och andra övervakares grepp. Det var konstens, konstnärernas och egentligen människans frihet det gällde, efter de grymma och förnedrande världskrigen.

Men i vår tid börjar konstnärerna åter inordna sig under curatorers och andras vilja. (Var den modernistiska frihetstanken bara en utopi?)

Nu är det andra uttrycksformer som gäller för de unga: performans, installationer, foto, video och projekt av alla slag etc. Så kan naturligtvis också Konst se ut.

I Ulf Trotzigs utställning kan vi däremot lugnt dröja i de välkända uttrycksmedlen. Är vi nog kan vi se att bilderna har tillkommit i olika stadier i Ulf Trotzigs liv, från 60-talet fram till vår tid. Kanske är också de biografiska aspekterna intressanta. Om dem går det att läsa i utställningskatalogen. Men för oss besökare finns hans verk här och i vårt nu. Det är ingen retrospektiv utställning. De verk som visas finns i vår nutida värld, den som översvämmas av tomma underhållningsytor, som lägger sig som filter mellan oss och verkligheten. Bilder som förhindrar och skymmer våra egna personliga tolkningar om livet. Och vi riskerar att bli främmande från den värld och den tid vi själva lever i.

Ulf Trotzigs bilder däremot, liksom all betydande konst, öppnar oss inåt och utåt mot nya, egna möjligheter. De innehåller ingenting som vi behöver förstå. De bara finns till, som du och jag, och som spegelbilder av individen, konstnären Ulf Trotzigs eget universum. Men dessa spegelbilder är också ett tilltal. Tilltal till oss, om oss själva.

Kanske känner vi igen oss själva i den kalligrafiska linjen, i penselspårens, ibland våldsamma, ibland skygga uttryck.
Kanske känner vi igen oss i urfågeln's ensamhet,
i falkens störtande, i den mörka skuggans hot.
Kanske känner vi igen oss i utsattheten och i vindens kyla.
Kanske känner vi igen oss i frihetskänslan i de öppna landskapen, i det befriande ljuset.

Kanske känner vi igen oss i det ömsesidiga beroendet, om hur vi finns till där allt är beroende av allt. För så är det i Ulf Trotzigs bilder, där det figurativa, oväsentligt vad, ständigt står i relation till bildrummets helhet. Och varje förändring påverkar upplevelsen av Allt. Landskap och figur hör ihop, som Du och jag hör ihop och Vi hör ihop med världen.
Text och foto Torgny Åström